

v neprospěch obžalovaného, vysvítá již z toho, že rozsudek pokládá za přítěžující okolnost, že přečin podle § 18 zák. na ochranu republiky je dvojnásobně kvalifikován. Proto jest k tomuto stížností neuplatňovanému zmatku přihlížeti z povinnosti úřední tak, jako kdyby byl stížností uplatňován (§ 290 odst. 1 tr. ř.). Bylo tudíž rozsudek podle § 290 odst. 1 tr. ř. zrušiti ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným »přečinem« podle § 18 čís. 1 zákona na ochranu republiky.

Čís. 4077.

Nejde o neodvratnou a nezaviněnou překážku ve smyslu § 364 čís. 1 tr. ř., byl-li příčinou zameškání lhůty omyl kancelářské síly obhájcovy při záznamu lhůty.

(Rozh. ze dne 16. února 1931, N II 12/31).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací nevyhověl žádosti Josefa M-a za navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opovědi opravných prostředků proti rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 14. října 1930,

a to proto,

že první podmínkou pro úspěch takové žádosti je podle § 364 čís. 1 tr. ř. průkaz, že bylo žadateli neodvratnou překážkou bez jeho zavinění nebo bez zavinění jeho zástupce znemožněno lhůtu dodržeti, podmínka ta však splněna není. Žadatel uvádí jako příčinu zameškání lhůty omyl kancelářské síly obhájcovy při záznamu lhůty; uplatňuje tedy příčinu neležící mimo dosah vlivu obhájce, jenž sám netvrdí, že mu nebylo možno osobně lhůtu si správně poznamenati neb osobní kontrolou kancelářské síly nesprávnému záznamu předejiti, nebo jej včas opravit. Jednak nešlo tu o překážku neodvratnou, jednak musí zástupce obžalovaného v takových případech odpovídati i za nedopatření svých zřízenců (Srovnej rozhod. sb. býv. víd. nejv. s. čís. 3271, rozh. sb. n. s. tr. čís. 390, 454, 630).

Čís. 4078.

Doličování zmatečnosti podle § 344 čís. 10 b) tr. ř. vyžaduje, by okolnost, pro kterou čin přestává býti trestným, byla skutkově zjištěna výrokem porotců k otázce skutečně jim dané.

Zákon nevyžaduje, by se obžalovaný sám hájil duševní méněcností nebo nepřičetností. Ani opačná tvrzení pachatelova nezbavují soud povinnosti ve smyslu § 319 tr. ř., poukazuje-li provedení činu, zodpovídání se obžalovaného a výsledky řízení o sobě nebo jejich vzájemný souhrn a poměr ke skutečnostem, které by, kdyby byly pravdivé, vylučovaly nebo rušily trestnost činu.

Okolnost, že pachatel zavraždil milenku, s níž chtěl společně zemřít, k její žádosti, nepoukazuje o sobě na chorobný duševní stav (§ 319 tr. ř.).

Zákon (§ 2 b) tr. zák.) rozumí střídavým pomínutím smyslů právě tak, jako při úplném zbavení užívání rozumu (§ 2 a) tr. zák.) takové zatemnění mysli, že pachatel jest vůbec neschopen rozpoznati protiprávnost svého jednání a dáti své vůli a svému konání směr odpovídající právnímu citu a právním normám. Dělitkem obou těchto vyvíňujících důvodů jest jen doba trvání duševní poruchy; při střídavém pomínutí smyslů podle § 2 b) tr. zák. musí tu býti v době rozhodné pro přičitatelnost trestného skutku.

(Rozh. ze dne 17. února 1931, Zm I 856/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Hradci Králové ze dne 3. října 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák. a přestupkem podle § 36 zbrojního patentu ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje zmatečnost rozsudku podle § 344 čís. 6 tr. ř., číselně i podle § 344 čís. 10 b) tr. ř. Doličování zmatečnosti podle § 344 čís. 10 b) tr. ř. vyžaduje, by okolnost, pro kterou čin přestává býti trestným, byla skutkově zjištěna výrokem porotců, k otázce skutečně jim dané. Ano se tak v souzeném případě nestalo, jest stížnost pochybena a po zákonu neprovedena, pokud se dovolává zmatečnosti podle čís. 10 b) § 344 tr. ř. Vytýká-li stížnost dále kusost řízení, an nalézací soud nezařídil zkoumání duševního stavu obžalovaného z moci úřední, budiž připomenuto, že takovouto vadu lze uplatňovati jen výtkou zmatečnosti podle § 344 čís. 5 tr. ř., dala-li obhajoba sama podnět k mezitímnímu nálezu soudnímu o této otázce a zajistila-li si tak svým návrhem možnost přezkoumati soudní rozhodnutí. Opomenutí obhajoby v tomto směru nelze napravovati výtkami, že soud měl postupovati sám od sebe jinak, než se stalo, an postup stížností vyžadovaný není uložen soudu pod neplatností. Lze tudíž veškeré námitky zmateční stížnosti shrnouti jen ve výtku zmatečnosti podle § 344 čís. 6 tr. ř., zda byl či nebyl porotní soud povinen dáti porotcům dodatkovou otázku na stav vylučující přičetnost. Zákon ovšem nevyžaduje, jakž opětovně bylo již vyjádřeno zrušovacím soudem, by se obžalovaný sám hájil duševní méněcenností nebo nepřičetností. Ani opačná tvrzení pachatelova nezbavují soud povinnosti ve smyslu § 319 tr. ř., poukazují-li provedení činu, zodpovídání se obžalovaného a výsledky řízení o sobě, nebo jejich vzájemný souhrn a poměry ke skutečnostem, které by, kdyby byly pravdivé, vylučovaly nebo rušily trestnost činu. V souzeném případě sice obhajoba sdělila soudu před porotním líčením, že se obžalovaný bude hájiti

před porotou tím, že čin spáchal ve střídavém pomnutí smyslů, avšak při porotním líčení se obžalovaný tak vůbec nezodpovídal, a ani způsob jeho vlastního vyličení činu a jeho doznání se nenaznačují patologický stav ve smyslu § 2 b) tr. zák. [po případě i písm. c)], který by ho zbavoval trestní zodpovědnosti. Za pravidelných okolností provázejí každou myšlenkovou činnost a činnost vůle jednající osoby představy odpovídající jejímu mravnímu i právnímu citění, které podle svého poměru k zamýšlenému činu a podle jeho povahy působí na činnost vůle vlivem buď rozhodnutí posilujícím nebo brzdícím. Při střídavém porušení smyslů jest však tato intelektuální činnost porušena, brzdící představy se nevybavují, činnost usuzovací a schopnost rozpoznávací jsou ochromeny nebo svedeny na klamné dráhy. Zákon (§ 2 b) tr. zák.) rozumí střídavým pomnutím smyslů právě tak jako při úplném zbavení užívání rozumu (§ 2 a) tr. zák.) takové zatemnění mysli, že pachatel trestného činu není vůbec s to, by rozpoznal protiprávnost svého jednání a dal své vůli a svému konání směr odpovídající právnímu citu a právním normám. Dělitkem obou těchto trestnost vylučujících důvodů jest jen doba trvání duševní poruchy; při střídavém pomnutí smyslů podle § 2 b) tr. zák. musí tu býti v době rozhodné pro přičitatelnost trestného činu.

Obžalovaný se v podstatě zodpovídal jen tím, že jednal podle vůle své milenky, která si přála zemřít, že podle vzájemné úmluvy měli oba skončiti život, an se jim prý oběma omrzelo, že však po činu ztratil odvalu, by zastřelil i sebe. Podle výsledků řízení nebyly kladeny jejich milostnému poměru překážky, i obžalovaný i jeho milenka měli zaměstnání, a to, že se lidé dověděli o tom, že spolu jednou spali, nebylo pro žádného z nich příčinou vážnějších výtek se strany rodičů N-é, k nimž obžalovaný pravidelně docházel a kteří poměru přáli. Pro námitku zmateční stížnosti, že oběma hrozila naprostá bída a že byli uvedeni do nepřekonatelných nesnází, znamenajících zmar jejich životů, není vůbec opory ve výsledcích řízení ani ve spisech; třebaže svědek Josef Š. potvrdil, že obžalovaný musil v sobotu před činem opustiti služební místo, netvrdil obžalovaný a nepoukazovaly ani jinak výsledky řízení k tomu, že tato okolnost přivedla obžalovaného do tak zoufalého stavu, že musel pomýšleti na zničení života milenky i života vlastního. Ohledně domnělého těhotenství N-é (které však pitvou zjištěno nebylo) obžalovaný v přípravném vyšetřování vůbec nic neuváděl, nanejvýš, že to bylo příčinou jejich rozhodnutí ke společné smrti; ani při porotním líčení se nezodpovídal tím, že z domnělého těhotenství N-é hrozila oběma bída, a že to bylo pohnutkou činu. I kdyby byl pravdivý údaj obžalovaného, že popud k zastřelení N-é vyšel od ní samotné, není to aniž milostný poměr důvodem pro domněnku zmateční stížnosti, že obžalovaný podléhal a podlehl do té míry vlivu své milenky, patologicky vznětlivé, že jeho mravní chápání, citění a schopnosti k němu byly v čase činu porušeny, že jeho čin vykazuje známky patologické, že »soud měl* býti přiveden k pochybnostem o jeho zdravém nervovém a morálním systému a o přičetnosti v čase činu« a tak i o jeho zločinném úmyslu. Obžalovaný jest

23letý muž, a nebylo v řízení tvrzeno ani naznačeno, že byl povahově i nervově abnormálně založen, že byl jeho pubertální vývoj do té míry opozděn, že milostný styk ve spojení s případným nějakým jiným zeslabením jeho nervového systému ochromoval jeho morální chápání a působil chorobné afekty. Šlo o typický případ společné vraždy (sebevraždy) milenců, který o sobě není rázu duševně chorobného. Trestný čin podle vlastního vyličení stěžovatelova nebyl dílem okamžiku, provedeným ve chvilkovém poblouznění. Obžalovaný si koupil revolver pro vražedný účel již dne 2. srpna 1930, čin provedl až 4. srpna večer; oba milenci mluvili o smrti i před jinými a naznačovali úmysl skončiti život; před činem váhal, vyhověl však posléze naléhání N-é. Okolnosti ty poukazují k náležité přípravě k trestnému činu i k rozvaze. Doznává-li pak obžalovaný, že v čase činu věděl, že N-ovou zabije, střelí-li ji, doznává-li i úmysl, připravit ji o život, třebaže za jejího souhlasu (na její přání), není v ostatním jeho zodpovídání se a ve výsledcích řízení nic, co by poukazovalo na případné střídavé pominutí smyslů v onom směru, ani na takové jiné pomatení smyslů, které znemožňovalo obžalovanému pochopiti a rozpoznati protiprávnost činu, jež přece pro každého jest zjevně poznatelná. Nebyly tu proto zákonné podmínky § 319 tr. ř. pro otázku na důvod trestnost vylučující a bylo zmateční stížnost zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 4079.

Zavinění řidiče automobilu, nezmírní-li rychlost na takový stupeň, by se stroj dal v každém okamžiku bezpečně a spolehlivě ovládati, po případě včas zastaviti, ač místní situace to vyžadovala, an jel uzavřenou osadou a měl stížený rozhled, ocitnuv se ve stanici elektrické dráhy za motorovým vozem.

Pojem uzavřené osady (uzavřeného místa).

(Rozh. ze dne 20. února 1931, Zm I 304/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 14. února 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že soud posoudil nesprávně otázku objektivního i subjektivního zavinění v těchto směrech: 1. neprávem prý má za to, že místo činu jest v uzavřené osadě ve smyslu § 46 odst. 1 min. nařízení čís. 81/1910; neobstojí prý ani názor, že jde o nepřehledné místo; 2. protizákonné je prý odůvodnění rozsudku, že obžalovaný jel po nesprávné, pravé, straně ulice; ve skutečnosti se v Čechách předjíždí vždy vpravo, v Praze platí předpis, že při předjíždění nesmí býti překročen střed jízdní dráhy, což nebylo v sou-